

DOI No: <http://dx.doi.org/10.29228/Joh.52007>

Authenticity process is conducted by



Makale Türü: Araştırma makalesi
Geliş Tarihi: 05-07-2021
Kabul Tarihi: 20-08-2021
On-line Yayın: 31-08-2021

Article Type: Research article
Submitted: 05-07-2021
Accepted: 20-08-2021
Published Online: 31-08-2021

Atıf Bilgisi / Reference Information

Kasa Aytan, B. & Hatipoğlu, B. (2021). Türkçe Dersinde Konuşma Eğitimine İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri. *Journal of History School*, 53, 2467-2495.

TÜRKÇE DERSİNDE KONUŞMA EĞİTİMİNE İLİŞKİN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRÜŞLERİ¹

Başak KASA AYTEN² & Bünyamin HATİPOĞLU³

Öz

Bu çalışmada, Türkçe dersinde konuşma eğitimine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri incelenmiştir. Bu amaçla nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye’de Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yer alan bir ilde görev yapan sınıf öğretmenlerinden kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle seçilen 17 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilmiş, verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda sınıf öğretmenlerin konuşma eğitimine ilişkin görüşleri “Konuşma Becerisinin Tanımı, Konuşma Becerisini Etkileyen Faktörler, Konuşma Eğitiminin Önemi, Konuşma Eğitiminde Kullanılan Yöntem Teknikler, Konuşma Eğitiminde Kullanılan Konuşma Türleri, Konuşma Eğitiminin Değerlendirilmesi, Konuşma Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar, Konuşma Eğitiminde Yaşanan Sorunlara Getirilen Çözümler, Konuşma Eğitimine İlişkin Öneriler” olmak üzere 9 tema altında incelenmiştir. Kendini ifade etme ve iletişim olarak belirtilen konuşma becerisinin çevre, duygusal etmenler gibi pek çok faktörden etkilendiği öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Konuşma eğitimde soru-cevap en çok kullanılan

¹ Makale yazımı yazar etki oranı: 1.yazar: %50, 2. yazar: %50. Bu makalenin etik kurul onayı, İnönü Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma Etik Kurulundan 16.03.2021 tarih ve 2021/6-21 karar sayısı ile alınmıştır.

² Dr. Öğr. Üyesi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, basak.kasa@inonu.edu.tr, Orcid: 0000-0001-5926-3380

³ Öğretmen, MEB, bunyaminhatip@gmail.com, Orcid: 0000-0003-1263-4855

teknik olurken drama, beyin fırtınası, tekerleme okuma gibi teknikler de dile getirilmiştir. Gözlem yoluyla değerlendirilen konuşma becerinde en çok karşılaşılan sorun olarak konuşma kaygısı belirtilmiş, çözüm olarak da öz güven kazandırma ve ailelerle iş birliği yapılması gerektiği vurgulanmıştır. Konuşma becerisi eğitiminin daha nitelikli hâle gelmesi için sınıf öğretmenleri tarafından çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçe dersi, Konuşma eğitimi, Sınıf öğretmeni, Yarı yapılandırılmış görüşme

The Views of the Classroom Teachers on Speaking Skills in Turkish Lessons

Abstract

This study examines the views of classroom teachers on speaking skills in Turkish lessons. The case study model, one of the qualitative research approaches, was applied for this purpose. 17 of the primary school teachers working in a province located in the Southeastern Anatolia Region of Turkey selected with the convenience sampling method make up the research group of this study. The data of the research was obtained by semi-structured interview form and the content analysis method was used for their analysis. As a result of the findings, teachers stated that many elements such as the environment and emotional factors affect the speaking skill which was defined as self-expression and communication. While most commonly using the question-answer technique for speaking education, they also referred to techniques such as drama, brainstorming, and reading rhymes a little bit. Being evaluated by observation, speaking anxiety was addressed as the most common problem in speaking skills, and it was underlined that it is necessary to bring up self-confidence and cooperate with families as a solution. To make speaking skill education more qualified, the classroom teachers particularly recommended teacher training.

Keywords: Turkish lesson, Speaking skills, Primary teacher, Semi-structured interview

GİRİŞ

Konuşma, bireylerin duygu ve düşüncelerini sözlü olarak alıcıya iletirken kullandığı dil becerisidir. Konuşma, insanları diğer canlılardan ayıran, aile, çevre, okul, sosyal yaşam içerisinde iletişimi sağlayan, toplumsal ve psikolojik bir ihtiyaç (Doğan, 2018, s. 56), zihinsel ve fiziksel işlemlerle gerçekleşen bir süreçtir (Akkaya, 2020). Konuşma, ses dalgalarıyla oluştuğundan fiziksel, solunum organlarının aldığı roller nedeniyle fizyolojik, kişiler arası iletişimi sağladığından sosyal, duygu ve düşünce aktarımdaki görevinden dolayı zihinsel bir yönü olan bir beceridir (Altunkaya, 2017, s. 26). Birçok unsura sahip ve iletişimi sağlayan bir beceri olan konuşma, bireyin zihnindeki düşüncelerini

Türkçe Dersinde Konuşma Eğitime İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

kelimelere, cümlelere dökmesi ve bunu ses organlarıyla karşısındakine anlaşılır bir şekilde aktarabilmesidir.

Konuşma, öğrenme, anlama, zihinsel, duygusal ve sosyal becerileri geliştirmek için önemli bir alandır (Güneş, 2014, s. 106). Birey konuşma sayesinde bilgi edinir, bilgi öğretir, yaşadığı toplumda yer edinir (Kardaş ve Kardaş, 2020). Bireyin hayatında önemli bir yeri sahip olan konuşma becerisinin geliştirilmesi ilk önce aile ve çevreyi taklit edilerek sonrasında ise eğitim sisteminde planlı ve programlı bir şekilde gerçekleşir. Akyol'a (2011, s. 23) göre bireyin okul öncesi dönemdeki konuşması, içinde yaşadığı çevrenin dilinden oluşur ve yerel ağız özellikleri gösterir. Okulda verilen konuşma eğitiminin amacı öğrencinin çevresinden öğrendiği konuşma hataları ile eksikliklerini düzeltmek ve öğrencinin konuşma becerisini daha ileriye taşımaktır (İşcan, 2015, s. 5). Bu bağlamda bireyin konuşma becerisine ilişkin okul öncesindeki yanlış öğrenmelerin düzeltildiği ve becerinin geliştirildiği ilk eğitim basamağı ilkökul, bu süreçteki en önemli ders ise Türkçedir.

Türkçe dersi kazanımlarıyla, hedefleriyle, etkinlikleriyle, yöntem ve teknikleriyle dört temel dil becerisi olan dinleme, okuma, yazma ve konuşma becerisi üzerinde yapılır. Konuşma becerisine ilişkin de Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (MEB, 2019, s. 8) “Öğrencilerin Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarının sağlanması; duygu ve düşünceleri ile bir konudaki görüşlerini veya tezini sözlü ve yazılı olarak etkili ve anlaşılır biçimde ifade etmelerinin sağlanması” amaçlanmaktadır. Eğitilmiş bir ses tonuyla, dil birimlerini doğru oluşturan, doğru vurgu ve tonlama yapan, konuşma sırasında duraklarla konuşmasına yön veren, bedeni, jest ve mimikleriyle konuşmasını güçlendiren konuşma becerisine sahip bireylerin yetiştirilmesi Türkçe dersi sorumluluğundadır (Sever, 2015, s. 22). İlkokulda ise Türkçe dersinin ve dil becerilerinin eğitiminin sorumluluğu sınıf öğretmenlerindedir.

Sınıf öğretmenleri öğrencilerinin konuşma becerilerindeki gelişimi sürekli takip etmeli, konuşma becerisinin önemini farkında olarak öğrencilerinin konuşma becerilerinin gelişimi için derslerini planlamalı ve buna yönelik de etkinlikler düzenlemelidir. Konuşma becerisinin göz ardı edilmesi hem sınıf içi iletişimin aksamasına hem de öğrencinin kendini doğru ifade edememesine neden olacaktır. Konuşma becerisini olumsuz etkileyen aile ve çevre ortamı, ailenin kültürel yapısı, öğrencinin fizyolojik ve psikolojik durumu gibi pek çok faktörü öğretmen gözlemlemelidir. Konuşma hatalarının kaynağını tespit etmeli ve hataların giderilmesi için uygun çalışmalar yapmalıdır. Bütün bunlar konuşma

becerisini öğrencilere kazandırmak ve iyi konuşmacılar yetiştirmek için ilkokulda sınıf öğretmenlerinin sorumluluğundadır.

Taşkaya'ya (2021) göre iyi bir konuşmacı tonlamaya, jest ve mimiklere, seslendirmeye, duraklamalara dikkat etmeli, kültür dili kullanmalı, içten ve samimi olmalı, dinleyiciyle göz teması kurmalı, bir plan dâhilinde konuşmalı, dil bilgisi kurallarına uymalı, özenli bir şekilde kelime ve söz öbekleri seçmeli, tekrara düşmemeli, konuşma gereğinden kısa ya da uzun olmamalı, karşılıklı konuşmada uygun mesafe bırakılarak karşıdakinin de konuşmasına izin verilmeli, nezaket kurallarına uygun akıcı konuşulmalı, konuşma açık ve anlaşılır olmalıdır. Konuşma, dilin inceliklerine hâkim olunup olunmadığı hakkında önemli ipuçları sağlar (Kuru, 2013, s. 17). Bu bağlamda sınıf öğretmenleri öğrencilerinin konuşması sırasında öğrencilerini gözlemlemeli, konuşmaya yönelik hatalarını düzeltmelidir.

Alan yazın taraması yapıldığında konuşma becerisinin gelişimine ve konuşma eğitimine ilişkin önemli rol oynayan sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin yeterince araştırılmadığı görülmüştür. Araştırmaların çoğu konuşma becerisini geliştirmeye yönelik deneysel veya eylem araştırmalardır (Aykaç ve Çetinkaya, 2013; Duran, 2020; Erdem ve Erdem, 2015; Kuru 2013; Maden, 2011; Öztürk, 2017; Yaşar, 2017). Bunun yanı sıra konuşma becerisi ile ilgili öğretmen adaylarının görüşlerini alan (Akkaya, 2012; Başaran ve Erdem, 2009; Katrancı, 2014; Tekşan ve Çinpolat, 2018; Ulu, 2019) ya da konuşma becerisi ile ilgili Türkçe öğretmenlerinin görüşlerin alındığı (Çerçi, 2015; Özdemir, 2017; Ürün Karahan, 2015) veya deneysel çalışmaların yapıldığı (Kıymaz ve Doyumğaç, 2020; Temizkan, 2009) çalışmalar söz konusudur. Bu bağlamda sınıf öğretmenlerinin konuşma becerisine ilişkin görüşlerinin ortaya çıkarılması ilkokuldaki konuşma eğitimi üzerinde yapılacak çalışmalara ve öğretim programlarının geliştirilmesinde yol gösterici olacaktır. Bunun yanı sıra öğretmenlerin konuşma becerisine ilişkin bilgilerinin ortaya konulması, öğretmenlerin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerine yön verilmesine katkı sağlayacaktır. Bu araştırmanın amacı da konuşma becerisine, konuşmayı etkileyen faktörlere, konuşma eğitiminin önemine, konuşma eğitiminde kullanılan yöntem ve tekniklere, konuşma eğitiminde yaşanan sorunlara, bu sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerini ortaya koymaktır.

YÖNTEM

Sınıf öğretmenlerinin konuşma eğitimine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılan araştırmada, nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması modeli kullanılmıştır. Durum çalışmasında doğal ortamından sistemli olarak toplanan verilerle tek bir vaka veya durumun derinlemesine incelenmesi yapılır (Subaşı ve Okumuş, 2017, s. 420). Bu bağlamda araştırmada da sınıf öğretmenlerinin konuşma eğitimine ilişkin görüşleri derinlemesine incelenerek ortaya koyulmuştur. Öncelikle araştırmanın uygulanabilmesi için etik kurula başvurulmuştur. Etik kurul onayı, İnönü Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma Etik Kurulundan 16.03.2021 tarih ve 2021/6-21 karar sayısı ile alınmıştır.

Araştırmada çalışma grubu kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Herhangi bir katılımcı seçme planının olmadığı kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi, araştırmacının katılımcılara kısa sürede ve finansman olarak çok zorlanmadan ulaşılabilmesini sağlar (Özbaşı, 2019, s. 124). Bu bağlamda araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim öğretim yılında Türkiye’de Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yer alan bir il merkezinde farklı okullarda görev yapan 17 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Tablo 1
Katılımcı Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Öğretmen Özellikleri		Öğretmen kodları	N
Cinsiyet	Kadın	Ö1-Ö3-Ö6-Ö9-Ö10-Ö11-Ö12-Ö14-Ö15-Ö16	10
	Erkek	Ö2-Ö4-Ö5-Ö7-Ö8-Ö13-Ö17	7
Öğrenim Durumu	Lisans	Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö6-Ö7-Ö8-Ö9-Ö10-Ö11-Ö12-Ö13-Ö14-Ö15-Ö16-Ö17	17
	Mesleki Kıdem	1-2	Ö4-Ö10-Ö13-Ö16
	5	Ö3-Ö9-Ö14-Ö15-Ö17	5
	6	Ö1-Ö2-Ö6-Ö11-Ö12	5
	7	Ö7-Ö8	2
	16	Ö5	1
Öğrenci Sayısı	20-29	Ö14	1
	30-39	Ö2-Ö5-Ö6-Ö7-Ö8-Ö15-Ö17	7
	40-49	Ö1-Ö3-Ö12-Ö16	4
	50 ve üstü	Ö4-Ö9-Ö10-Ö11-Ö13	5

Tablo 1’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğretmenlerin 10’u kadın, 7’si erkektir ve tamamı lisans öğrenimi görmüştür. Mesleki kıdemleri incelendiğinde öğretmenlerin 4’ü 1-2 yıl kıdemli, 5’i 5 yıl kıdemli, 5’i 6 yıl kıdemli, 2’si 7 yıl kıdemli ve 1’i 16 yıl kıdemlidir. Öğretmenlerin sınıflarının mevcutlarına bakıldığında 1’i 20-29 mevcut arasında, 7’si 30-39 mevcut arasında, 4’ü 40-49 mevcut arasında ve 5’i 50 ve üstü mevcutta sınıflara sahiptir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin konuşma eğitimine ilişkin görüşlerini almak için öncelikli olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Bu form 3 alan uzmanına gönderilmiş ve uzman görüşleri doğrultusunda son şekli verilmiştir. Görüşmeler yüz yüze ve uzaktan bağlantılarla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri 4 Nisan ile 5 Mayıs 2021 tarihleri arasında toplanmıştır. Sonrasında sınıf öğretmenlerinden elde edilen görüşme kayıtları yazılı metin şekline dönüştürülmüştür.

Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, metinlerde anlatılmak istenen görüşlerin sistemli bir şekilde sınıflandırılması ve sayısallaştırılmasıdır (Güler, Halıcıoğlu ve Taşgın, 2015, s. 333). Analiz sonucu öğretmenlerin görüşlerinden tema, alt tema ve kategoriler oluşturulmuştur. Bulgularda öğretmen görüşleriyle tema ve alt temalar desteklenmiştir. Görüşmelerin dökümlerinin doğruluğunun teyidinde ve analizlerdeki tema ve alt temaların oluşturulmasında alan uzmanlarının görüşlerine başvurulmuştur. Güvenilirlik için Miles ve Huberman’ın (1994, s. 64) güvenilirlik formülü kullanılmış [Güvenilirlik=Görüş Birliği/(Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı)], sonuç .86 olarak hesaplanmıştır. Miles ve Huberman’a göre güvenilirliğin .70 üstü çıkması araştırmanın güvenilir olduğunu belirttiği için bu çalışmanın da güvenilir olduğu söylenebilir. Bulgularda öğretmen görüşlerine yer verilerek oluşturulan tema ve alt temalar örneklerle desteklenmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Sınıf öğretmenlerin Türkçe dersinde konuşma eğitimine ilişkin görüşlerine yönelik bulgular Tablo 2’de verilmiştir. Veriler 9 temada toplanmıştır.

Türkçe Dersinde Konuşma Eğitime İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

Tablo 2
Sınıf Öğretmenlerin Türkçe Dersinde Konuşma Eğitimi ile İlgili Görüşleri

Tema	Alt Tema	Kategori	Öğretmen Kodları	f		
Konuşma Becerisinin Tanımı	Kendini İfade Etme		Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö6- Ö7-Ö8-Ö9-Ö10-Ö11- Ö12-Ö13-Ö14-Ö15- Ö16-Ö17	17		
		İletişim Kurma	Ö9-Ö13	2		
	Akıcılık	Ö4-Ö12	2			
Konuşma Becerisini Etkileyen Faktörler	Çevresel Etmenler	Aile	Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö6-Ö7- Ö8-Ö9-Ö10-Ö11-Ö12- Ö13-Ö14-Ö16-Ö17	15		
		Sosyal Çevre	Ö1-Ö3-Ö4-Ö7-Ö6-Ö8- Ö9-Ö10-Ö11-Ö12- Ö13-Ö16-Ö17	13		
	Duygusal Etmenler	Utangaçlık - Çekingenlik	Ö2-Ö5-Ö6-Ö9-Ö10- Ö11-Ö14-Ö15	8		
		Öz güven	Ö5-Ö12-Ö14-Ö15- Ö16-Ö17	6		
	Konuşmacıya Bağlı Etmenler	Akıcılık	Akıcılık	Ö1	1	
			Açıklık	Ö15	1	
		Vurgu ve Tonlama	Telaffuz	Ö11	1	
			Kelimelerin Yerinde ve Anlamına Uygun Kullanılması	Ö5	1	
			Beden Dili	Ö5	1	
		Okuma Alışkanlığı	İlgi Çekicilik	Beden Dili	Ö11-Ö15	2
				Konuya Hâkimiyet	Ö1	1
	Okuma Alışkanlığı		Konuya Hâkimiyet	Ö15	1	
	Teknoloji Bağımlılığı	Sağlık Etmeni	Okuma Alışkanlığı	Ö2-Ö4-Ö5-Ö8-Ö9- Ö11-Ö12	7	
			Teknoloji Bağımlılığı	Ö2-Ö4-Ö6-Ö8-Ö14	5	
		Sağlık Etmeni	Sağlık Etmeni	Ö3-Ö6-Ö12-Ö13-Ö14	5	
Ana Dili Farklılığı	Kelime Dağarcığı	Ana Dili Farklılığı	Ö17	1		
		Kelime Dağarcığı	Ö5-Ö15	2		

Başak KASA AYTEN & Bünyamin HATİPOĞLU

	Dinleme Becerisi		Ö15	1
Konuşma Eğitiminin Önemi	Kendini Doğru İfade Etme		Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö6-Ö8-Ö10-Ö12-Ö14-Ö15-Ö16	11
	Etkili İletişim		Ö1-Ö3-Ö4-Ö15-Ö16-Ö17	6
Konuşma Eğitiminde Kullanılan Yöntem-Teknik	Drama		Ö1-Ö7-Ö8-Ö12	4
	Oyun		Ö1-Ö2-Ö3	3
	Soru-Cevap		Ö2-Ö4-Ö5-Ö7-Ö10-Ö12-Ö13-Ö14-Ö15-Ö16-Ö17	11
	Akran İş Birliği		Ö2-Ö7	2
	Şarkı Söyleme		Ö2-Ö3-Ö6-Ö16	4
	Kitap Okuma		Ö3-Ö8-Ö12	3
	Tekerleme Okuma		Ö3	1
	Düz Anlatım		Ö5-Ö12	2
	Gösterip Yaptırma		Ö12-Ö13	2
	Tartışma		Ö9-Ö16	2
	Beyin Fırtınası		Ö9-Ö13-Ö16	3
	Araştırma-Sunu		Ö1-Ö6	2
Konuşma Eğitiminde Kullanılan Konuşma Türleri	Hazırlıklı Konuşma		Ö9	1
	Hazırlıksız Konuşma		Ö5-Ö9-Ö11-Ö16	4
Konuşma Eğitiminin Değerlendirilmesi	Süreç Temelli Yaklaşım	Gözlem Yapma	Ö1-Ö2-Ö3-Ö7-Ö10-Ö11-Ö12	7
		Değerlendirme Formu	Ö14-Ö17	2
Konuşma Eğitiminde Yaşanan Sorunlar	Öğrencilerin Konuşma Kaygısı		Ö1-Ö2-Ö5-Ö6-Ö9-Ö10-Ö11-Ö14-Ö15-Ö16	10
	Dil Farklılığı	Ana Dil Farklılığı	Ö2-Ö3-Ö5	3
		Yöresel Ağız	Ö4-Ö7-Ö10-Ö15	4
	Teknoloji Bağımlılığı		Ö2-Ö8	2
	Aile-Çevre Baskısı		Ö13	1
Konuşma Eğitiminde Yaşanan	Öz güven Kazandırma		Ö1-Ö2-Ö3-Ö5-Ö6-Ö10-Ö12-Ö14-Ö15-Ö16	10

Türkçe Dersinde Konuşma Eğitimine İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

Sorunlara Getirilen Çözümler	Aileye ilişkin çözümler	Aile ile İş Birliği	Ö2-Ö3-Ö8-Ö12-Ö13	5
		Aile İçi İletişim	Ö2-Ö8-Ö11-Ö14-Ö16	5
		Ailelerin Bilinçlendirilmes i	Ö4-Ö16	2
		Diğer Derslerde Kullanma	Ö1-Ö6	2
		Daha Fazla Etkinlik	Ö17	1
		Tedavi	Ö3	1
		Ödüllendirme	Ö12	1
	TV Programları- Filmler	Ö4	1	
Konuşma Eğitimine İlişkin Öneriler	Hizmet İçi Eğitim		Ö4-Ö5-Ö6-Ö7-Ö8-Ö13	6
	Ders Olarak Okutulması		Ö5-Ö6-Ö8-Ö13-Ö15	5
	Konuşma Eğitimine Ayrılan Sürenin Arttırılması		Ö5-Ö6-Ö7-Ö13-Ö17	5
	Kitap Okuma Saatleri		Ö11	1
	Sınıf Mevcutlarının Azaltılması		Ö17	1

Tablo 2 incelendiğinde konuşma eğitimine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri “Konuşma Becerisinin Tanımı, Konuşma Becerisini Etkileyen Faktörler, Konuşma Eğitiminin Önemi, Konuşma Eğitiminde Kullanılan Yöntem Teknikler, Konuşma Eğitiminde Kullanılan Konuşma Türleri, Konuşma Eğitiminin Değerlendirilmesi, Konuşma Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar, Konuşma Eğitiminde Yaşanan Sorunlara Getirilen Çözümler, Konuşma Eğitimine İlişkin Öneriler” şeklinde 9 tema altında incelenmiştir.

Konuşma Becerisinin Tanımı ile İlgili Öğretmen Görüşleri

Tablo 2’de görüldüğü üzere *Konuşma Becerisinin Tanımı* temasında “kendini ifade etme” (f=17), iletişim kurma (f=2), akıcılık (f=2) olmak üzere 3 alt tema vardır. Sınıf öğretmenlerinin hepsi konuşma becerisinin tanımını yaparken “kendini ifade etme” olarak görüş belirtmişlerdir. Bu tema için şu görüşler örnek gösterilebilir:

Ö9: “*Konuşma becerisi kişinin kendisini açık net anlaşılır şekilde karşı tarafa ifade edebilmesidir.*”

Ö3: “Benim için konuşma becerisi çocuğun aklından geçenleri içinden geçenleri aynı zamanda diline de yansıtabilmesi ve bunu tam olarak bana da iletebilmesidir.”

Ö14: “Konuşma becerisi insanların zihninden geçen duygu düşünceleri yaşadığı toplumun dil özelliklerine de bağlı olarak ona uygun olarak sesle ifade etmesi diyebilirim.”

Ö13 kodlu öğretmen “Konuşmadan iletişim kurulmuyor” diyerek konuşmada iletişimi vurgularken Ö9 kodlu öğretmen ise “Öğrencilerin akranlarıyla iletişim kurması” olarak ifade etmiştir. Ö4 ve Ö12 kodlu öğretmenler konuşma becerisini akıcılık olarak belirtmiştir. Ö12 akıcılığı “...olayları oluş sırasına göre aktarabiliyorsak akışı bozmuyorsak konuşma becerisine sahip olduğumuz anlamına geliyor bence.” şeklinde tanımlamıştır.

Konuşma Becerisini Etkileyen Faktörler ile İlgili Öğretmen Görüşleri

Konuşma Becerisini Etkileyen Faktörler teması ise çevresel etmenler (f=28), duygusal etmenler (f=14), konuşmacıya bağlı etmenler (f=9), okuma alışkanlığı (f=7), teknoloji bağımlılığı (f=5), sağlık etmeni (f=5), ana dili farklılığı (f=1), kelime dağarcığı (f=2), dinleme becerisi (f=1) olmak üzere 9 alt temaya ayrılmıştır. Konuşma becerisini en çok etkileyen faktör olarak çevresel etmenler alt temasında aile (f=15) ve sosyal çevre (f=13) kategorileri belirtilmiştir. Öğretmenler konuşma becerisi üzerinde aile ve sosyal çevrenin etkisini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Ö10: “Konuşma becerisini etkileyen faktörler özellikle öncelikle aile, sosyal çevresi, bulunduğu ortam, mahallesi, arkadaşları, okul çevresi gibi şeyler.”

Ö11: “...çocuğun konuşma becerisi doğduğundan itibaren okuldan daha önce başlayan bir eğitim. Onun için ilk önce bence ailede başlayan bir eğitim. Aile içinde konuşulan ortam, büyüdüğü ortam da bence çocuğu etkiliyor.”

Ö2: “...eğitim seviyesi iyi olan bir ailede veya çevrede yetişen öğrenciyle seviyesi düşük bir çevrede yetişen öğrenci arasındaki fark zaten burada göze çarpıyor.”

Duygusal etmenler konuşma becerisini etkileyen bir diğer faktör olarak belirtilmiştir. Duygusal etmenler alt temasında zıt kategorilerin ifade edilmesi dikkat çekicidir. Utangaçlık-çekingenlik (f=8) ve öz güven (f=6) duygusal faktör altındaki kategorilerdir.

Türkçe Dersinde Konuşma Eğitime İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

Ö9: *“Benim en çok yaşadığım problem çekingen öğrencilerimle ilgili. Çok içine kapanık öğrencilerim bu etkinliklere katılmada biraz zorlanıyorlar.”*

Ö6: *“Bazı kelimelerin telaffuzunda veya bazen konuşurken o çekingenlikten, utangaçlıktan seslerinin şiddetinde hani böyle bir ince çıkmaya başlıyor, boğulmaya başlıyor.”*

Öğretmenler utangaçlık-çekingenliğin konuşmayı olumsuz etkilediğinden bahsederken Ö14 kodlu öğretmen *“Çocuğun öz güvenli olması konuşma becerisini etkiler hem olumlu yönde hem olumsuz yönde diyebiliriz yine.”* ve Ö15 kodlu öğretmen *“Konuşma becerisini etkileyen olumlu ve olumlu faktörler ilk önce öz güven bence.”* şeklinde öz güvenin olumsuz ve olumlu etkisini belirtmektedirler.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde konuşmacıya bağlı etmenler alt temasında 8 kategori oluşmuştur. Beden dili (f=2), akıcılık (f=1), açıklık (f=1), vurgu ve tonlama(f=1), telaffuz (f=1), kelimelerin yerinde ve anlamına uygun kullanılması (f=1), ilgi çekicilik (f=1) ve konuya hâkimiyet (f=1) kategorileri belirtilmiştir. Bunlara ilişkin örnekler şöyledir:

Ö1: *“Mesela ilgi çekicilik ilgi çekicilik de oldukça önemli olumlu faktör, görsellerle destekleme önemli.”*

Ö5: *“Kelimelerin doğru telaffuz edilmesi, doğru kullanılması, yerlerinde kullanılması gibi birçok faktör var.”*

Ö11: *“Konuşurken işte hâli, tavır, ses tonu, vurgulaması bunlar karşıdaki kişiye anlatacakları şeyi etkileyen faktörler...”*

Ö15: *“Doğru bir şekilde konuşmak yani net konuşmak, konuya hâkim olmak. Güzel bir dinleyici olmak, beden dili. Bunların konuşma becerisini etkilediğini söyleyebilirim.”*

Okuma alışkanlığı (f=7) da öğretmenler tarafından belirtilen bir diğer alt temadır. Öğretmenler okuma alışkanlığının konuşma becerisi üzerindeki etkisini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Ö11: *“Konuşma becerisini etkileyen faktörler konuşma olumlu etkilerini özelliklerin başında bence kitap okuma geliyor.”*

Ö5: *“...kitap okumayı seviyor, bunu sürekli yapıyorsa konuşma becerisinde evet bir ilerleme daha farklı kelimeler öğrenip bunu kendi konuşmalarına kullanma mutlaka bu açıdan gelişecektir.”*

Teknoloji bağımlılığı (f=5) konuşma becerisini olumsuz etkileyen diğer bir alt tema olarak belirtilmiştir.

Ö2: “...olumsuz olarak şeyleri söyleyebilirim mesela şu an çağımız teknoloji çağı. Daha az önce arkadaşla konuşuyorduk mesela uzaktan eğitimde çocuk telefonla bağımlı oluyor.”

Ö6: “Olumsuz faktörler ise çocukları çok fazla ekran karşısında zaman geçirmeleri...”

Teknolojinin konuşma becerisini olumsuz etkilediğini belirten öğretmenlerin yanı sıra sağlık etmenini (f=5) vurgulayan öğretmenlerin görüşleri de şöyledir:

Ö13: “Çocuğun veya öğrencinin fizyolojisi buna uygunsa, yani herhangi bir sıkıntı, hastalık yoksa...”

Ö14: “Yine genetik özellikler konuşma becerisini etkiler. Ailede eğer konuşma becerisinde bir sorun varsa bir noksanlık varsa çocuğa da geçebilir.”

Ö3: “...belki sağlıksal açıdan da bir problem olabilir. Yani genetik bir problemi de olabilir.”

Ö17 kodlu öğretmen “Olumsuz faktörlerden de biraz hani okulumdan örnek olarak yani Suriyeli öğrencilerin fazla olması çok dikkatimi çekiyor. Özellikle konuşma becerisi olunca konu dil farkının olması mesela olumsuz bir faktör.” şeklinde ana dili farklılığını belirtirken Ö5 kodlu öğretmen “Bir kere kişinin bildiği kelime sayısı, kelime dağarcığı bunlar bir kere konuşmayı etkileyen şeyler.” şeklinde görüş bildirerek kelime dağarcığına vurgu yapmaktadır.

Konuşma Eğitiminin Önemi ile İlgili Öğretmen Görüşleri

Tablo 2’de görüldüğü üzere *Konuşma Eğitiminin Önemi* temasında kendini doğru ifade etme (f=11), etkili iletişim (f=6) olmak üzere iki alt tema vardır. Kendini doğru ifade etme ile ilgili olarak öğretmenler şunları dile getirmişleridir:

Ö14: “Eğitim ailede başlar. Her birey kendini ifade etme ihtiyacı hisseder. Bu yüzden konuşma eğitimi önemlidir. Dediğim gibi ailedeki ilgi, çocukla konuşma, sohbet etme, onun dertlerini, ilgi, isteklerini anlatmasına fırsat tanıma çok önemli. Çünkü bu çocuk aileden çıktığı zaman topluma karışacak, topluma karıştığı zaman kendi başına sorunlarını çözebilmeyi kendini ifade edebilmeyi bilmesi gerekiyor. O yüzden konuşma eğitim önemlidir.”

Ö1: “Kendini ifade etmeyi beceren öğrenci yetiştirdiğimizde aslında zaten bütün sorunlarımız çözülecek.”

Türkçe Dersinde Konuşma Eğitimine İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

Ö8: “...günümüz çağında sorunlarını anlatamayan çocukların kendi içine kapanık olduğu çözüm bulamadığı ve sorunları daha da büyüdüğünü gösteriyor bize. Bu yüzden eğitim bu konuda bizim için çok önemli.”

Etkili iletişim öğretmenlerin üzerinde durduğu diğer bir alt temadır. Buna ilişkin öğretmenler şöyle görüş bildirmiştir:

Ö16: “...İletişim kurmak için konuşmak zorundayız.”

Ö17: “İletişim kurmadan yaşayamayız. İletişim kurabilmek için de en önemli şey yazarak yani genellikle yazarak iletişim kurmuyoruz, konuşarak iletişim kuruyoruz.”

Öğretmenler konuşma becerisinin tanımında olduğu gibi konuşma eğitiminin öneminde de bireyin kendini ifade etmesinin ve iletişimin önemini vurgulamaktadır.

Konuşma Eğitiminde Kullanılan Yöntem ve Teknikler

Konuşma Eğitiminde Kullanılan Yöntem ve Teknikler temasında drama (f=4), oyun (f=3), soru-cevap (f=11), akran iş birliği (f=2), şarkı söyleme (f=4), kitap okuma (f=3), tekerleme okuma (f=1), Gösterip yaptırma (f=2), düz anlatım (f=2), tartışma (f=2), beyin fırtınası (f=3) ve araştırma-sunu (f=2) olmak üzere 12 alt tema bulunmaktadır. Öğretmenler tek bir yöntem ve teknik üzerinde durmamakta farklı yöntem ve teknikleri uyguladıklarını görüşlerde belirtmektedir. Kullanılan yöntem ve tekniklere ilişkin öğretmenlerin görüşleri şöyledir:

Ö1: “Derste konuşma eğitimi için dediğim gibi genelde drama kullanıyorum, oyunlar kullanıyorum. Bir konuşma konusu veriyorum. Bir hafta onlar öğretmen oluyor benim yerime. Mesela işte “mısır piramitlerini araştır gel bize anlat” diyorum öğretmen sen olacaksın. Bir ders boyunca öğretmen o oluyor.”

Ö2: “(Konuşma becerisi iyi olamayan öğrencileri) iyi öğrencilerle beraber oyunlar falan oynatıyoruz derste. Müzikler, şarkılar söyletme... Tek başına söylemeyi çekinirken sınıfça beraber (konuştuğunda) söylediğinde yavaş yavaş kendi yapmaya başlıyor.”

Ö3: “...tekerleme ezberlemesini yaptırabiliyoruz. Şarkı ve tekerlemeler bu konuda iyi oluyor.”

Ö7: “...ders süreci içerisine yayararak çocukların karşılıklı konuşmalarını sağlayarak diyalog şeklinde konuşturuyorum.”

Ö9: “Tartışma yöntemini kullanıyorum. Sınıf içerisinde belirli bir konu hakkında zıt fikirlere sahip çocukları genelde karşılıklı olarak fikirlerini söylemelerini sağlıyorum. Serbest konuşmayı çok yaptırıyorum. Beyin fırtınası, tahtaya bir kelime yazıp o kelimeyle ilgili akıllarına ne gelirse doğru veya yanlış hepsini çocuklardan alıyorum tek tek ve tümevarım yöntemini de çok kullanıyorum. Bir konuyu aynı konuyu tartışıyorlar ve sonunda ortak bir noktaya varmalarını sağlıyorum.”

Ö12: “Gösterip yaptırmayı kullanıyorum, örnek okuma yaptırıyorum, canlandırmayı kullanıyorum, soru cevap yöntemini kullanıyorum. Anlatım yöntemi işte beyin fırtınası kavram haritaları, görseller, akıllı tahtayı kullanmaya çalışıyorum elimden geldiği kadar.”

Öğretmen görüşlerinde de görüldüğü gibi birçok farklı yöntem teknik kullanarak öğretmenler sınıf içinde öğrencilerinin kendilerini ifade etmelerini ve konuşmalarını sağlamaktadır.

Konuşma Eğitiminde Kullanılan Konuşma Türleri

Öğretmenler *Konuşma Eğitiminde Kullanılan Konuşma Türleri* teması için hazırlıksız konuşma (f=4) ve hazırlıklı konuşma (f=1) yaptırdıklarını belirtmişlerdir. Hazırlıksız konuşmaya ilişkin Ö5 kodlu öğretmenini görüşü şu şekildedir:

Ö5: “...çocuklar maalesef çok çekingen de oluyorlar, korkuyorlar da ifade etmekte zorlanıyorlar. İlk yaptığımız şey şu, mesela çıkarıp en basiti mesela kendini tanıtmak.”

Ö5 kodlu öğretmen sınıfta hazırlıksız konuşmaları yaptırdığını vurgularken Ö9 kodlu öğretmen hazırlıklı konuşmalar da yaptırdığını şu şekilde dile getirmiştir:

Ö9: “Özellikle Türkçe dersinde hazırlıksız veya hazırlıklı konuşma çalışmalarını çok fazla yapıyorum.”

Görüşlerdeki frekans sayılarından da anlaşılacağı gibi öğretmenler konuşma türlerine ilişkin çok fazla bilgiye sahip değiller. Konuşma becerisinin kazanımına yönelik etkinlikler yaptırırsalar da bunu türe göre çok fazla sınıflandıramamaktalar.

Konuşma Eğitiminin Değerlendirilmesi ile İlgili Öğretmen Görüşleri

Öğretmenler *Konuşma Eğitiminin Değerlendirilmesi* temasında süreç temelli bir yaklaşım izlemektedirler. Öğretmenler çoğunlukla (f=7) gözlem yapma yöntemini kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Türkçe Dersinde Konuşma Eğitime İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

Ö3: “...bir konu verip onunla ilgili bana kendini ifade edip bir şeyler anlatabiliyor mu bununla ilgili becerilerine bakıyoruz...”

Ö10: “...dediğim gibi gözlemliyorum çocuğu”

Yukarıdaki örneklerdeki gibi öğretmenler konuşma etkinlikleri sırasında öğrencilerini gözlemlediklerini belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra bazı öğretmenler (f=2) konuşma eğitiminin değerlendirilmesinde değerlendirme formu da kullandıklarını belirtmişlerdir.

Ö14: “...milli eğitimin sunduğu kitaplarda bu ikinci sınıf kitaplarından bahsediyorum, metnin etkinliklerinde çalışmalarında şey var konuşmayı değerlendirme kısımları var. İşte “Yüksek sesle konuştum, duyulabilir şekilde. Konuşurken işte jest ve mimiklerime dikkat ettiğim” gibi kriterler var çocuğun kendisini değerlendirmesini sağlayan. Yine orayı da yapmalarını sağlıyorum diyebilirim.”

Ö17: “...özellikle metnin sonunda genelde bir konuşma yaptıktan sonra konuşma ile ilgili etkinlik var, kendilerini değerlendirdikleri bir ölçek var. İşte konuşma sürecinde ya da işte ifade ettiğim becerilerde işte “Düzgün bir şekilde konuşabildim.” gibi maddeler var. Yani özellikle o etkinliği kullanmaya çok özen gösteriyorum çocukların kendini değerlendirebilmesi adına.”

Öğretmen görüşlerinden de anlaşılacağı gibi Türkçe ders kitaplarında yer alan değerlendirme formlarının öğretmenler tarafından kullanıldığı görülmektedir.

Konuşma Eğitiminde Yaşanan Sorunlar

Tablo 2 incelendiğinde *Konuşma Eğitiminde Yaşanan Sorunlar* teması ile ilgili öğrencilerin konuşma kaygısı (f=10), dil farklılığı (f=7), teknoloji bağımlılığı (f=2) ve aile-çevre baskısı (f=1) olmak üzere dört alt tema oluşturulduğu görülmektedir. Öğrencilerin konuşma kaygısı sorununu öğretmenler (f=10) şu şekilde ifade etmiştir:

Ö1: “Öğrencinin toplum içinde konuşma konusunda fobisi var.”

Ö16: “Hocam dediğim gibi kendini ifade etmekten çok çekiniyorlar ya da çok kısa cümlelerle hemen bitirip sıranın ondan gitmesini istiyorlar genelde.”

Dil farklılığı (f=7) alt temasında ana dili farklılığı (f=3) ve yöresel ağız (f=4) kategorileri yer almaktadır. Ö2 kodlu öğretmen “...şu an sınıflarımız da Suriyeli öğrenciler var. Arapça konuşuyorlar. Birbirimizi anlamakta biraz

zorlanıyoruz...” diyerek ana dili farklılığını vurgularken, Ö4 kodlu öğretmen “...cümle yapısında bozukluk veya kelime yapısında varsa bozukluk düzeltmeye çalışıyoruz. Mesela buradaki gördüğümüz en büyük örnek “sana bana” diyeceğine öğrenciler “siye, biye” diyor.” şeklinde yöresel ağız kullanımını belirtmiştir.

Ö8 kodlu öğretmen teknoloji bağımlılığı alt temasına ilişkin “...çocukların tablete televizyona telefona çok fazla ilgi göstermesi konuşmalarını etkiliyor. Bu şekilde olunca da çocuk okula kendini ifade edemiyor.” görüş bildirmiştir. Ö13 kodlu öğretmen de “...öğrencilerde şimdi ben o kapıyı (iletişim) aralamaya çalışıyorum ama öğrenci eve gittiği zaman bir baskı görünce tekrardan kapı kapanıyor. Ben açmaya çalışıyorum belki aile baskısı değil arkadaş baskısı çevre baskısı artık nasıl bir ortamda yaşadığını bilmediğim için öğrencilerin bu sıkıntılar en çok yaşadığım sıkıntılar...” şeklinde aile-çevre baskısı alt temasına ilişkin görüşünü dile getirmiştir.

Konuşma Eğitiminde Yaşanan Sorunlara Getirilen Çözümler

Konuşma Eğitiminde Yaşanan Sorunlara Getirilen Çözümler temasında öz güven kazandırma (f=10), aile (f=12), diğer derslerde kullanma (f=2), daha fazla etkinlik (f=1), tedavi (f=1), ödüllendirme (f=1) ve TV programları-filmler (f=1) alt temaları oluşturulmuştur. Öğretmenler konuşma becerisinde karşılaştıkları sorunları çözmek için en çok öz güven kazandırma (f=10) ve aile (f=12) yolunu tercih etmişlerdir.

Ö1: “Öğrenciye yeterli öz güveni verebilirsek sevildiğinden emin olursa kendinden emin olursa beğenileceğinden emin olursa zaten konuşma problemi kalmayacaktır diye düşünüyorum. ... En büyük problemimiz heyecan olduğu için de o yüzden önce mesela sadece benim önümde bir konuşma yaptırıyorum.”

Ö6: “...öğrenciyi daha da cesaretlendirerek hani ona öz güven vererek konuşma becerisini arttırabileceğimizi düşünüyorum.”

Ö12: “Öğrencileri de elimden geldiği kadar cesaretlendirmeye çalışıyorum.”

Öğretmenler öz güven kazandırmanın yanı sıra ailenin de konuşma sorunlarında çözüm olduğunu belirtmektedir. Aile ile iş birliği (f=5), aile ile iletişim (f=5) ve ailelerin bilinçlendirilmesi (f=2) kategorilerinde aile ile ilgili çözümler getirilmiştir. Bunlara ilişkin şu örnekler verilebilir:

Ö13: “Bu sorunu (aile baskısı) aşmak için ee şu ana kadar kullandığım çözüm aile ile konuşmak. Etkili de oldu, çok güzel dönütler de aldım.”

Türkçe Dersinde Konuşma Eğitimine İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

Ö2: “Ailecek oturup televizyonu tamamen dış dünyayla bağlantı kesip sohbetler edilebilir. Hadi gel oğlum bugün ne yaptın sınıfta, kızım arkadaşlarıyla nasıldın, örneğin hangi dersi işlediniz falan gibisinden karşılıklı konuşmalar yapılabilir.”

Ö8: “...Tablet, teknolojiden uzaklaştırıyor çocukları ama buna çözüm olarak da en azından belli bir süre içerisinde evde konuşma sağlamasına çocuğun isteklerini anlatılmasına izin verilmesine, kendini ifade etmesine izin vermesine baskılanmamasına yönelik ailelerle iş birliği içerisinde olmaya çalışıyoruz.”

Bunların yanı sıra Ö3 kodlu öğretmenin “...profesyonel yardım alınarak çözülebilir. Belki hani nörolojik ya da kalıtsal bir problem vardır. O tarzda çözümler olabilir.” gibi görüşüyle tedavi çözümü, Ö12 kodlu öğretmenin “Bir de cesaretlendirmek için ödüllerde kullanıyorum. İşte stickerlar kullanıyorum.” şeklindeki görüşüyle de ödüllendirme çözümü dile getirilmiştir.

Öğretmenlerin Konuşma Eğitimine İlişkin Önerileri

Son tema olan *Konuşma Eğitimine İlişkin Öneriler* temasında hizmet içi eğitim (f=6), ders olarak okutulması (f=5), konuşma eğitimine ayrılan sürenin arttırılması (f=5), kitap okuma saatleri (f=1) ve sınıf mevcutlarının azaltılması (f=1) olarak 5 alt tema oluşturulmuştur. Öğretmenlerin hizmet içi eğitime ilişkin önerileri şöyledir:

Ö4: “öğretmenlere de aynı şekilde bir eğitim verilebilir bu konuda.”

Ö7: “Öğretmen arkadaşlarımıza yönelteceğim şey şu olur: Hizmet içi eğitimlerle ya da diğer eğitimlerle bu sürecin daha etkin hâle nasıl getiririm üzerine çalışabilirler.”

Konuşma becerisinin ders olarak okutulması alt temasına ilişkin ise öğretmenler şöyle görüş bildirmişlerdir:

Ö5: “Türkçe dersinin içinde değil de konuşma okuma becerisi veya bunları geliştirecek derslerin ayrı bir ders olarak vermek daha iyi olabilir.”

Ö15: “...konuşma eğitimi bence bir ders olmalı.”

Kitap okuma saatleri (f=1) ve sınıf mevcutlarının azaltılması (f=1) konuşma becerisi ile ilgili sunulan diğer önerilerdir. Bunun yanı sıra Ö11 kodlu öğretmen “...okulda kitap okuma saatleri bence yapılabilecek en güzel etkinliklerden birisi.” diyerek kitap okuma saatleri önerisi, Ö17 kodlu öğretmen ise “Şimdi otuz altı öğrencim var. Yani her birine bir dakika versem şu an pandemiden dolayı ders otuz dakika yani ders süresi bile yetmiyor. O yüzden

öğrenci sayısı az olan bir sınıfta çok daha rahatlıkla aşılabilecek bir şey ama herkese fırsat vermek gerekiyor.” görüşüyle sınıf mevcudunun azaltılmasına ilişkin önerisi dikkat çekmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin görüşleri konuşma becerisinin tanımı, konuşmayı etkileyen faktörler, konuşma eğitiminin önemi, konuşma eğitiminde kullanılan yöntem ve teknikler, konuşma eğitiminde kullanılan konuşma türleri, konuşma eğitiminin değerlendirilmesi, konuşma eğitiminde karşılaşılan sorunlar, karşılaşılan sorunlara getirilen çözümler, konuşma eğitimine ilişkin öneriler temalarında sınıflandırılmıştır.

“Konuşma becerisinin tanımı” temasında kendini ifade etme, iletişim kurma ve akıcılık; “Konuşma becerisini etkileyen faktörler” temasında çevresel etmenler, duygusal etmenler, konuşmacıya bağlı faktörler, okuma alışkanlığı, teknoloji bağımlılığı, sağlık etmeni, ana dili farklılığı, kelime dağarcığı ve dinleme becerisi; “Konuşma eğitiminin önemi” temasında kendini doğru ifade etme ve etkili iletişim; “Konuşma eğitiminde kullanılan yöntem-teknik” temasında drama, oyun, soru-cevap, akran iş birliği, şarkı söyleme, kitap okuma, tekerleme okuma, düz anlatım, gösterip yaptırma, tartışma, beyin fırtınası, araştırma-sunu; “Konuşma eğitiminde kullanılan konuşma türleri” temasında hazırlıklı konuşma ve hazırlıksız konuşma; “Konuşma eğitiminin değerlendirilmesi” temasında süreç temelli yaklaşım; “Konuşma eğitimde yaşanan sorunlar” temasında öğrencilerin konuşma kaygısı, dil farklılığı, teknoloji bağımlılığı, aile-çevre baskısı; “Konuşma eğitiminde yaşanan sorunlara getirilen çözümler” temasında öz güven kazandırma, aile, diğer derslerde kullanma, daha fazla etkinlik, tedavi, ödüllendirme ve TV programları-filmler; “Konuşma eğitimine ilişkin öneriler” temasında hizmet içi eğitimi, ders olarak okutulması, konuşma eğitimine ayrılan zamanın artırılması, kitap okuma saatleri ve sınıf mevcudlarının azaltılması alt temaları yer almaktadır.

Sınıf öğretmenleri konuşmayı duygu ve düşüncelerin ifade edilmesi, iletişim kurma ve konuşma özelliklerinden akıcılık olarak nitelendirmişlerdir. Akkaya (2012) konuşmayı insanları diğer canlılardan ayıran, insanların zihninde oluşan duygu düşüncelerinin söylenmesi olarak tanımlamıştır. Duran (2020) ise aklın duygu ve düşünceleri söz ile biçimlendirip seslendirmesini konuşma olarak tanımlamıştır. Bayburtlu (2019) ise konuşmayı dil yoluyla gerçekleştirilen iletişimin bir aşaması olarak belirtmiş ve insanlar arasında en çok tercih edilen iletişim yolu olarak ifade etmiştir. Araştırma sonucunda da öğretmenlerin

konuşmayı isteklerin, duygu ve düşüncelerin kelimelerle doğru, akıcı olarak aktarabilme ve iletişim sağlama olarak tanımlaması literatürdeki konuşma tanımlarıyla benzerlik göstermektedir.

Öğretmenler, aile ve çevrenin öğrencilerin konuşma becerisini etkileyen en büyük faktörler olduğunu belirtmiştir. Öğretmen görüşlerine benzer olarak Temizyürek (2007) de çocukların okula ailelerinden ve çevrelerinden öğrendikleri konuşmayla geldiklerini, Topçuoğlu Ünal ve Degeç (2012) ise öğretmen görüşlerine göre çocuğun konuşma becerisini etkileyen en önemli faktörlerin aile, çevre ve televizyon olduğunu belirtmişlerdir.

Araştırmada öğretmenler tarafından konuşmayı etkileyen bir diğer faktörün çekingenlik ve öz güven unsurları olduğu belirtilmiştir. Topçuoğlu Ünal ve Degeç (2012) Türkçe öğretmenleriyle çalışmalarında benzer sonuçlara ulaşmış ve öğrencilerin arkadaşlarından utanma ve heyecanlarının konuşma problemi oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Başaran ve Erdem (2009) de öğretmen adaylarının heyecan, endişe ve öz güven eksikliğinin konuşma becerilerini olumsuz olarak etkilediğini belirtmişlerdir.

Araştırma sonucuna göre konuşmacıya bağlı faktörler konuşma becerisini etkilemektedir. Başaran ve Erdem'e (2009) göre vurgu, tonlama, beden dili, konuya hâkimiyet, telaffuz, dinleyicilerin dikkatini çekebilme, ses tonu ve işitilebilirlik konuşma becerisini etkilemektedir. Kurudayıoğlu (2003) ve Kuru (2013) de konuşmayı ses tonu, vurgu, tonlama ve telaffuzun etkilediğini vurgulamışlar, araştırmayla benzer noktalara dikkat çekmişlerdir.

Öğretmenler okuma alışkanlığının konuşma becerisi üzerinde olumlu etki yaptığını bildirmişlerdir. Arıcı ve Taşkın (2019) de okul başarısında konuşmanın yanı sıra okumanın da gerekliliğini ve okuma ile konuşma becerisi arasında doğrusal bir ilişki olduğunu belirtmiştir.

Öğretmenler, öğrencinin aileden getirebileceği bazı sağlık sorunlarının da konuşmayı olumsuz etkileyebileceğini ifade etmiş ve gerekli yöntem veya tedavinin uygulanması için aileler ile iletişim kurduklarını ifade etmiştir. Erdem (2013) de konuşmanın sadece zihinsel ve psikolojik değil fiziksel ve tıbbi yönünün de olabileceğini belirtmiştir.

Öğretmenler konuşma eğitiminde en çok soru-cevap tekniği kullandıklarını belirtmiştir. Öğretmenlerin konuşma becerisi için ağırlıklı olarak soru-cevap kullanmasıyla birlikte şarkı söyleme ve tekerleme okuma, kitap okuma, düz anlatım, tartışma, beyin fırtınası, gösterip yaptırma, konu araştırma ve sunma gibi diğer yöntem ve teknikleri de kullandıkları görülmektedir. Araştırma sonuçlarına benzer bir şekilde Temizyürek (2007) ses, vurgu ve

tonlama eğitimlerinde tekerlemelerin çok önemli bir araç olduğunu belirtmiştir. Kurudayıoğlu (2003) örnek konuşma, soru sorma, okuduğunu anlatma, tartışma, drama, beyin fırtınası, tekerleme ve oyunları konuşma becerisini geliştirmede kullanılabilir etkinlikler olarak örnek göstermiştir. Çintaş Yıldız (2015) da etkili öğretim stratejisini açıklarken anlatım, soru-cevap, tartışma, drama gösteri, oyun, beyin fırtınası, proje ve web tabanlı öğrenme etkinliklerinin kullanılabilirliğini ifade etmiştir. Bunun yanı sıra drama, öğretmenlerin kullandıkları tekniklerin arasında az sayıda belirtilmiştir. Oysa Aykaç ve Çetinkaya (2013) drama yönteminin ve canlandırma gibi tekniklerin öğrencilerin etkin olarak derse katılımını sağladığını ifade etmiştir. Temizyürek (2007) de drama yönteminin çocuğun benliğini ortaya çıkarması nedeniyle konuşma becerisi için öz güven artırıcı etki yapacağını vurgulamıştır. Bunun yanı sıra Sari Dewi, Kultsum ve Armadi (2017) iletişimsel oyunların, Hwang vd. (2016) mobil oyun tabanlı öğrenme etkinliklerinin, Asan ve Çeliktürk Sezgin (2020) eğitimsel oyunların, Ul-Haq, Khurram ve Bangash (2017) ise etkinlik temelli öğrenmenin öğrencilerinin konuşma becerilerini geliştirdiğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda öğrenci merkezli farklı etkinlikler öğrencilerin konuşma becerilerinin gelişiminde kullanılabilir.

Araştırmada öğretmenlerden sadece biri konuşma türlerinden hazırlıklı konuşmayı kullandığını belirtmiştir. Oysaki Özdemir (2017) öğretmen adayları üzerinde yaptığı çalışmada hazırlıklı konuşma çalışmalarının konuşma kaygısını azaltmada olumlu etki yaptığını ortaya çıkarmıştır. Bazı öğretmenler ise hazırlıksız konuşma ile öğrencilerin konuşma becerisini geliştirmeye çalışmıştır. Tüzemen ve Kardeş (2017) hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma türlerinin öğrencileri hayata hazırlamak için kullanılması gerektiğini vurgulamıştır.

Konuşma eğitiminde öğretmenler çoğunlukla süreç temelli bir yaklaşım olan gözlem yöntemini kullanmışlardır. Çerçi (2015) de öğretmenlerin konuşma becerisini değerlendirmedeki en önemli aracın dinleme ve gözlem olduğunu belirtmiştir. Hamzadayı ve Dölek (2017) ve Karakoç Öztürk ve Altuntaş (2012) benzer olarak Türkçe öğretmenlerinin konuşma becerisinin değerlendirilmesinde herhangi bir ölçme aracını kullanmadıklarını belirtmiştir. Öğretmenlerin kullandıkları bir diğer değerlendirme yöntemi ise değerlendirme formu olmuştur. Öğretmenler öz ve akran değerlendirme formları kullandıklarını ifade etmiştir. Demir ve Gül Özgül (2019), öz ve akran değerlendirmenin öğrencilerin algı düzeylerini yükselteceği, zihinsel ve konuşma denetimini arttıracığını belirtmiştir. Bunun yanı sıra Wulandari vd. (2021) de öğretmenlerle yaptığı araştırmalarında akran değerlendirmesinin konuşma becerisinin değerlendirilmesinde önemli bir alternatif araç olduğunu belirtmiştir.

Türkçe Dersinde Konuşma Eğitime İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

Öğretmenler öğrencilerdeki konuşma kaygısını, ana dil farklılığını ve yöresel ağız kullanımını, teknoloji bağımlılığını ve aile-çevre baskısını konuşma eğitiminde yaşanan sorunlar olarak belirtmiştir. Araştırma sonucuna benzer olarak Akkaya (2012), öğretmen adaylarının en çok ifade ettiği konuşma sorunu olarak topluluk karşısında heyecanlanma olduğunu belirtmiştir. Topçuoğlu Ünal ve Degeç (2012) de yaptıkları çalışmada öğretmenlerin konuşma kaygısını ve yerel ağız sorunlarıyla karşılaştıklarını belirtmiştir. Karakoç Öztürk ve Altuntaş (2012) da benzer olarak öğretmenlerin konuşma eğitimde en sık yaşadıkları sorun olarak yerel ağız kullanımını vurgulamıştır.

Öğretmenler konuşma kaygısının giderilmesi için öğretmenin cesaretlendirilmesi ve teşvik edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Ailelerle iletişim hâlinde olunması, aile içi iletişimin sağlanması ve ailelerin bilinçlendirilmesi gibi çözüm önerileri de getirilmiştir. Demir ve Gül Özgül (2019), öğretmenlerin konuşma türü fark etmeksizin öğrencilerin kaygılarını attırmadan konuşmaya teşvik etmelerini önermiştir. Topçuoğlu Ünal ve Degeç (2012), çocukların öz güveninin olabilmesi için hem evde hem de okulda çekinmeden ve korkmadan kendilerini ifade edebilecekleri ortamların oluşturulması gerektiğini; sürekli olarak okul aile iş birliğinin sağlanması gerektiğini belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra konuşmaya ve derse katılım için ödüllendirme yapılabileceği öğretmenler tarafından vurgulanmıştır. Kurudayıoğlu (2003) ve Temizyürek (2007) de konuşma becerisine yönelik etkinliklerde ödüllendirme yapılabileceğini belirtmiştir. Bazı öğretmenler konuşma becerisinde karşılaşılan sorunların tedavi, konuşma becerisinin diğer derslerde de kullanılması, daha fazla etkinlik yapılması ve konuşma becerisini geliştiren medya içeriklerin oluşturulması gerektiğini dile getirilen çözümler üretmiştir.

Öğretmenler konuşma eğitime yönelik olarak hizmet içi eğitim yapılması ve öğretmenlerin bu eğitime katılması gerektiğini belirtmişlerdir. Köşreli ve Gürhan (2019), çalışmalarında sunduğu önerilerde de hizmet içi eğitimin önemine ve katılımın gerekliliğine değinmiştir. Sınıf mevcutlarının düşürülmesi öne sürülen bir diğer öneridir. Benzer şekilde Karakoç Öztürk ve Altuntaş (2012) da konuşma eğitiminde kalabalık sınıfların sorun olduğunu belirtmiştir. Demir ve Gül Özgül (2019) de kalabalık sınıf ortamının eğitim öğretim sürecini zorlaştırdığı ve öğrenci sayılarının uygun sayıya indirilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenler konuşma eğitime ayrılan sürenin arttırılmasına yönelik de öneride bulunmuştur. Araştırmaya benzer olarak Karakoç Öztürk ve Altuntaş (2012) ve Arhan (2007) da öğretmenlerin konuşma eğitime ayrılan zamanı yeterli bulmadığını belirtmiştir. Bunun yanı sıra ders olarak okutulması ve kitap okuma saatlerinin olması da öğretmenler tarafından belirtilen diğer önerilerdir.

Araştırma sonuçları göz önüne alındığında şu öneriler getirilebilir:

- Konuşma eğitiminde kullanılan geleneksel yöntemlerin haricinde öğrencilerin daha aktif olduğu yöntem ve teknikler kullanılabilir. Bunun yanı sıra konuşma eğitiminin değerlendirilmesinde de alternatif ölçme değerlendirme yaklaşımlarından faydalanılabilir. Yöntem ve tekniklere, sınıfta kullanılacak konuşma türlerine ve konuşma eğitiminin değerlendirilmesine ilişkin öğretmenlere eğitimler verilebilir.

- Öğrencilerin konuşma becerisini etkileyen faktörlere, nedenlerine ve çözüm yollarına ilişkin öğretmenlere hizmet içi eğitimler verilebilir. Duygusal etmenlerin giderilmesine yönelik öğrencilerle farklı etkinlikler oluşturulabilir. Çevresel etmenlerin olumsuzluklarının giderilmesi, öğrencinin aile ve sosyal çevresinin tanınması için rehberlik hizmeti öğretmenleri yönlendirebilir.

- Ailelerin konuşma becerisine ilişkin bilinçlendirilmesi amacıyla okul rehber öğretmenleri tarafından eğitimler düzenlenebilir. Sınıf öğretmenleri de aileleri bu konuda daha fazla yönlendirebilir, okul dışı etkinliklerle aileleri konuşma eğitiminin içerisine dâhil edebilir.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Akkaya, A. (2012). Öğretmen adaylarının konuşma sorunlarına ilişkin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 405-420.
- Akkaya, N. (2020). Konuşma. F. Susar Kırmızı (Ed.) *İlk ve Orta Okullarda Türkçe Öğretimi* içinde (s. 53-82). Anı Yayıncılık
- Akyol, H. (2011). *Yeni Programa Uygun Türkçe Öğretimi Yöntemleri* (4. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Altunkaya, H. (2017). Konuşma ile ilgili temel kavramlar (1. Baskı). A. Akçay ve S. Baskın. (Eds.). *Etkinliklerle Hafta Hafta Konuşma Eğitimi* içinde (s. 25-56). Anı Yayıncılık.
- Arhan, S. (2007). *Öğretmen Görüşlerine Göre İlköğretim Okulları İkinci Kademedeki Konuşma Eğitimi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Arıcı, A. F. & Taşkın, Y. (2019). Okuma becerisinin diğer dil becerileriyle ilişkisi. *International Journal of Field Education*, 5(2), 185-194.

Türkçe Dersinde Konuşma Eğitimine İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

- Asan, H. & Çeliktürk-Sezgin, Z. (2020). Effects of the educational games on primary school students' speaking skills and speaking anxiety. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 13(4), 685-700.
- Aslan, Y. & Yaylı, D. (2021). Konuşma eğitiminde temel kavramlar (2. Baskı). G. Çetinkaya. (Ed.). *Konuşma ve Eğitimi* içinde (s. 1-18). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aykaç, M. & Çetinkaya, G. (2013). Yaratıcı drama etkinliklerinin Türkçe öğretmen adaylarının konuşma becerilerine etkisi. *Turkish Studies*, 8(9), 671-682.
- Başaran, M. & Erdem, İ. (2009). Öğretmen adaylarının güzel konuşma becerisi ile ilgili görüşleri üzerine bir araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(3), 743-754.
- Bayburtlu, Y. S. (2019). Öğrencilerin hazırlıksız konuşmalarında kelime hazinesi katsayıları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(1), 44-66.
- Çerçi, A. (2015). Türkçe öğretmenlerinin öğrencilerin konuşma becerisini ölçme ve değerlendirmeye ilişkin görüşleri. *International Journal of Social and Educational Sciences*, 2(4), 186-204.
- Çintaş Yıldız, D. (2015). Etkileşimli öğretim stratejisinin Türkçe eğitimi ana bilim dalı öğrencilerinin konuşma becerilerine etkisi. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 14-43.
- Demir, S. & Gül Özgül, B. (2019). Öğretmen görüşlerine göre ortaokul öğrencilerinin konuşma becerileri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 865-881.
- Doğan, B. (2018). Konuşma eğitimi. S. M. Taşkaya ve R. Karadağ (Eds.). *Türkçe Öğretimi* içinde (s. 47-78). Lisans yayıncılık.
- Duran, C. (2020). *Birleştirilmiş Sınıflı İlkokul 3. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersinde Konuşma Becerilerinin Karikatürler Yoluyla Geliştirilmesi: Bir Eylem Araştırması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Dülger, M. (2011). *Konuşma Becerisinin İlköğretim Öğrencilerine Öğretimi Üzerine Bir İnceleme*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Erdem, A. & Erdem, M. (2015). The effect of constructivist blended learning environment on listening and speaking skills. *İlköğretim Online*, 14(3), 1130-1148.

- Erdem, İ. (2013) Konuşma eğitimi esnasında karşılaşılan konuşma bozuklukları ve bunları düzeltme yolları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 415-452.
- Güler, A., Halıcıoğlu, M. B. & Taşğın, S. (2015). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma* (2. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Güneş, F. (2014). *Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller* (3. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Hamzadayı, E. & Dölek, O. (2017). Konuşma becerisinin değerlendirilmesinde Türkçe öğretmenlerinin yaklaşımları. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 135-151.
- Hwang, W., Shih, T. K., Ma, Z., Shadiev, R. & Chen, S. (2016). Evaluating listening and speaking skills in a mobile game-based learning environment with situational contexts, *Computer Assisted Language Learning*, 29(4), 639-657, DOI: 10.1080/09588221.2015.1016438
- İşcan, A. (2015). İletişim, konuşma ve konuşmayla ilgili temel kavramlar (1. Baskı). A. Şahin. (Ed.). *Konuşma Eğitimi: Yöntem-Etkinlikler* içinde (s. 1-27). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Karakoç Öztürk, B. & Altuntaş, İ (2012). İlköğretim ikinci kademedeki konuşma eğitimine yönelik öğretmen görüşleri: Nitel bir çalışma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 342-356.
- Kardaş, M. N. ve Kardaş, N. (2020). Konuşma eğitimiyle ilgili temel bilgiler. M. N: Kardaş (Ed.) *Konuşma Eğitimi* içinde (s. 1-24). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Katranç, M. (2014). Öğretmen adaylarının konuşma becerisine yönelik öz yeterlilik algıları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 174-195.
- Kıymaz, M. S. & Doyumğaç, İ. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının dinlediklerinden hareketle hazırlıksız konuşma başarıları: Karma yöntem araştırması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(4), 1049-1070.
- Kösreli, S. & Gürhan, D. (2019). Ses eğitimi çalışmalarının sınıf öğretmeni adaylarının konuşma becerilerine etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 50, 359-388.
- Kuru, O. (2013). *Akıcı Konuşma Problemi Yaşayan İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Konuşma Becerilerinin Geliştirilmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Türkçe Dersinde Konuşma Eğitimine İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri

- Kurudayıoğlu, M. (2003). Konuşma eğitimi ve konuşma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlikler. *TÜBAR*, (13), 287-309.
- Maden, S. (2011). Rol kartlarının konuşma eğitimindeki başarı ve tutum üzerine etkisi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 23-38.
- MEB (2019). *Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Milli Eğitim Bakanlığı.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. (2. Edition). Sage Publications.
- Özbaşı, D. (2019). Örneklem Belirleme (1. Baskı). K. Yılmaz ve R.S. Arık. (Eds). *Eğitimde Araştırma Yöntemleri* içinde (s. 101-126). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Özdemir, S. (2017). Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma kaygılarını gidermede hazırlıklı konuşmaların rolü. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 361-374.
- Öztürk, Ö. (2017). *İlkokul 3. Sınıf Türkçe Dersinde Yaratıcı Drama Yönteminin Konuşma Becerilerini Geliştirmeye Etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sari Dewi, R., Kultsum, U. & Armadi, A. (2017). Using communicative games in improving students' speaking skills. *English Language Teaching*, 10(1), 63-71.
- Sever, S. (2015). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*. (6. Baskı). Anı Yayıncılık.
- Subaşı, M. & Okumuş, K. (2017). Bir araştırma yöntemi olarak durum çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 419-426.
- Taşkaya, S. M. (2021). Konuşma eğitimi. M. Yılmaz (Ed.). *Yeni Gelişmeler Işığında Türkçe Öğretimi* içinde (s. 43-78). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Tekşan, K. & Çinpolat, E. (2018). Öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumları ve konuşma öz yeterlik algıları. *Turkish Studies Educational Sciences*, 13(11), 1219-1236. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13400>
- Temizkan, M. (2009). Akran değerlendirmenin konuşma becerisinin geliştirilmesi üzerindeki etkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(12), 90-112.

- Temizyürek, F. (2007). İlköğretim ikinci kademede konuşma becerisinin geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 40(2), 113-131.
- Temizyürek, F., Erdem, İ. & Temizkan, M. (2017). *Konuşma Eğitimi Sözlü Anlatım*. (7. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Topçuoğlu Ünal, F. & Degeç, H. (2012). Öğretmen görüşlerine göre konuşma eğitiminde karşılaşılan sorunlar. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(7), 735-750.
- Tüzemen, T. & Kardaş, M. N. (2017). Akademik çelişki tekniğinin 6. sınıf öğrencilerinin Türkçe konuşma becerisine etkisi ve bazı değişkenlerle ilişkisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 581-610.
- Ul-Haq, Z., Khurram, B. A. & Bangash, A. K. (2017). Development of speaking skills through activity based learning at the elementary level. *Eurasian Journal of Educational Research*, 69, 241-252.
- Ulu, H. (2019). Öğretmen adaylarının dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerine ilişkin metaforik algıları. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 272-314.
- Ürün Karahan, B. (2015). Türkçe öğretmen adaylarının konuşma eğitime yönelik tutumları (Kars İli Örneği). *e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 38-45.
- Wulandari, I., Purwati, O., Setiawan, S. & Anam, S. (2021). Indonesian Novice EFL teachers' perceptions of the use of peer assessment in speaking class. *Journal of English Teaching*, 7(1), 67-79. DOI: <https://doi.org/10.33541/jet.v7i1.2347>
- Yaşar, Z. (2017). *Kavram Karikatürleriyle Yapılan Etkinliklerin İlkokul 3. Sınıf Öğrencilerinin Konuşma Becerilerine Etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: Speaking is transferring the feelings and thoughts to the receiver with the help of voice. It is necessary to develop speaking skills to transmit emotions and thoughts clearly and accurately. The individuals learn the speaking skills in their families and environment, then they are given in the education system in a planned and organized way. One needs the speaking education to speak an eloquent and accurate Turkish and to eliminate speaking mistakes

acquired from the environment. Primary school is the first place where speaking skill is formally developed, and Turkish language is the most important primary school class. Accordingly, it is essential to determine the opinions of classroom teachers on speaking skills in primary school in order to steer speaking education. This study aims to examine the opinions of classroom teachers on speaking skills in Turkish lessons. In line with this main objective, it also aims to set forth the views of classroom teachers on the definitions of speaking skills, the factors affecting the speaking skill, the problems encountered by classroom teachers, and the solutions they devise.

Method: This study adopts the qualitative research approach and uses the case study model. The participants were selected by the convenience sampling method. A total of 17 classroom teachers, 10 of which are females and 7 are males, participated in the study. The data were collected with a semi-structured interview form. The collected data were analyzed with content analysis and the themes, sub-themes, and categories were created regarding the opinions.

Findings: Opinions of classroom teachers on speaking skill were examined under 9 themes; "definition of speaking skill, factors affecting speaking skill, the importance of speaking education, methods and techniques used in speaking education, types of speaking used in speaking education, evaluation of speaking education, problems encountered in speaking education, solutions to problems in speaking education, and recommendations for speaking education. The theme "definition of speaking skill" consists of 3 sub-themes which are self-expression (f=17), communication (f=2), and fluency (f=2). 9 sub-themes form the factors affecting the "speaking skill" theme and these are environmental factors (f=28), emotional factors (f=14), speaker-related factors (f=9), reading habit (f=7), technology addiction (f=5), health factor (f=5), mother tongue difference (f=1), vocabulary (f=2), and listening skill (f=1). The theme "The importance of speaking education" consists of 2 sub-themes; expressing oneself correctly (f=11) and effective communication (f=6). 12 sub-themes make up the theme "methods and techniques used in speaking education" and these are drama (f=4), game (f=3), question-answer (f=11), peer cooperation (f=2), singing (f=4), book reading (f=3), rhyme (f=1), lecture (f=2), demonstration (f=2), discussion (f=2), brainstorming (f=3), and research-presentation (f=2). 2 sub-themes, prepared speech (f=1) and off the cuff speech (f=4) form the theme "speech types used in speaking education". The sub-theme of the process-based approach (f=9) completes the theme "evaluation of speaking education". In the theme "problems in speaking education", there are 4 sub-themes; students' speaking anxiety (f=10), language difference (f=7), technology addiction (f=2), and family-environment pressure (f=1). 7 sub-themes, which are confidence-building (f=10), family (f=12), using in other lessons (f=2), more activity (f=1), treatment (f=1),

rewarding (f=1), and TV programs-movies (f=1) fall under the theme "solutions to the problems experienced in speaking education". In the theme "suggestions on speaking education" there are 3 sub-themes; in-service training (f=6), teaching as a course (f=5), increasing the time allotted to speech training (f=5), reading hours (f=1) and reducing the number of classrooms (f=1).

Conclusion: Most of the teachers emphasize the effect of family and environment on students' speaking skills and address it as an important factor. They also highlight the family as the determining factor for the time students spend in front of the screen. According to Temizyürek (2007), children go to school with the speaking skills they acquired from their families and environment. Topçuoğlu Ünal and Degeç (2012) express similar ideas with this study herein by stating that numerous factors affect the children's speaking skills; and family, environment, and television are the most important of those.

In this study, teachers stated that shyness and self-confidence are factors that affect speaking. Topçuoğlu Ünal and Degeç (2012) also conclude similarly in their studies with Turkish teachers and cited that the teachers referred to embarrassment and excitement as speaking problems. Başaran and Erdem (2009) also stated that excitement, anxiety, and lack of self-confidence negatively affected pre-service teachers' speaking skills.

In this study, the teachers stated that the characteristics of the speaker are decisive in speaking skills. According to Başaran and Erdem (2009), emphasis, intonation, body language, mastery of the subject, pronunciation, attracting the audience's attention, tone of voice, and audibility positively affect the speaking skill. According to Kurudayıoğlu (2003), tone of voice, emphasis, and pronunciation affect speech as much as the subject and narration. Kuru (2013), on the other hand, underlines that emphasis, intonation, and pronunciation are important as well as feelings and thoughts in speaking and achieve similar results with this study.

Classroom teachers mainly use the question-answer method for speaking skills, but they also apply different methods and techniques such as singing and rhymes, reading books, lectures, discussion, brainstorming, demonstration, research, and presentation. Similar to the results of our study, Temizyürek (2007) also stated that rhymes are very important as a tool in voice, emphasis, and intonation training. Kurudayıoğlu (2003) mentioned speaking, asking questions, telling what is read in own words, discussion, drama, brainstorming, rhymes, and games as examples of activities that can be used to improve speaking skills. While explaining the effective teaching strategy, Çintaş Yıldız (2015) stated that lecture, question-answer, discussion, drama, demonstration, game, brainstorming, project, and web-based learning activities can be applied. According to the results of this research, teachers rarely use drama techniques. However, contrary to the

results of our research, Aykaç and Çetinkaya (2013) stated that the techniques that enable the students to effectively participate in the lesson such as drama and animation, should be used more frequently. Temizyürek (2007) also emphasized that the drama method would be effective in increasing self-confidence for the speaking skill as it reveals the children's individualities.

Classroom teachers stated that students should be inspired and encouraged to eliminate speaking anxiety. Keeping in contact with the families, ensuring intra-family communication, and raising the awareness of families were also brought forward as solution recommendations. Topçuoğlu Ünal and Degeç (2012) stated that, in order to have self-confidence, children should be provided with environments where they can express themselves without hesitation and fear both at home and at the school; authors also underlined that school-family cooperation should be continuously ensured.

Based on the results of this study, it can be recommended to provide teachers with adequate speaking skills, to give them in-service training on speaking types, evaluation of speaking, and to support teachers' training with practice examples.